

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1396/2019
18.09.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Арсеније Стојановић, адвокат из ... и Станиша Трајковић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Бојана Митковски, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж број 287/18 од 09.10.2018. године, на седници одржаној дана 18.09.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж број 287/18 од 09.10.2018. године, као неоснована.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка као неоснован.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П број 10214/16 од 10.10.2017. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено је да је ништав уговор о доживотном издржавању закључен пред Основним судом у Нишу под бројем РЗ 212/10 од 04.03.2010. године, између сада покојног ВВ бившег из ... као примаоца издржавања и туженог ББ, као даваоца издржавања, у делу у којим је овим уговором располагамо ковачницом, неизграђеним купатилом, надстрешницом и $\frac{1}{2}$ идеалних делова катастарске парцеле број ... нови број ..., уписана у лист непокретности стари број ..., нови број ... КО ... . Ставом другим изреке, утврђено је да је тужилац, по основу градње, власник ковачнице, неизграђеног купатила, надстрешнице за дрва и угаљ, као и носилац права коришћења на $\frac{1}{2}$ идеалних делова катастарске парцеле ближе описане ставом првим изреке ове одлуке. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж број 287/18 од 09.10.2018. године, преиначена је првостепена пресуда и одбијен је тужбени захтев тужиоца у целини, те обавезан тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију, због битних повреда одредби парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...55/14) па је нашао да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредбе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а нису учињене ни друге битне повреде одредби парничног поступка на које се ревизијом указује.

Према образложењу првостепене одлуке, отац парничних странака, сада покојни ВВ, као прималац издржавања, са овде туженим ББ, као даваоцем издржавања, закључио је уговор о доживотном издржавању којим је располагао, између осталог, и са непокретном имовином: ковачницом, незавршеним купатилом и надстрешницом за дрва и угаљ. Са друге стране, тужилац је свој захтев за утврђење ништавости уговора о доживотном издржавању, засновао на тврдњи да су наведене непокретности искључиво његова својина и да је исте стекао грађењем.

У првостепеном поступку утврђено је да су дана 05.02.1996. године странке закључиле судско поравнање (у односу на имовину која је заоставштина њихове мајке) којим је овде тужилац признао право својине и државине туженом на $\frac{1}{4}$ идеалних делова породичне стамбене зграде 8x5 метара и на $\frac{1}{2}$ споредне зграде 12x4 метара, на катастарској парцели број ... КО ... ..., док је овде тужени, тужиоцу признао право својине и државине на $\frac{1}{2}$ идеалних делова шупе са гаражом до улице димензије 12x3 метара и $\frac{1}{2}$ идеалних делова шупе са гаражом димензија 6x5 метара, а које се налазе на истој парцели. Након закључења наведеног поравнања, тужилац је постао сувласник са $\frac{1}{2}$ идеалних делова са својим оцем на непокретностима ближе описаним у закљученом поравнању. Надаље, првостепени суд је утврдио да је сада покојни отац странака за живота дозволио тужиоцу да поруши објекте на којима су тужилац и отац били сувласници и да својим средствима изгради породичну стамбену зграду, што је тужилац и учинио, те је уз сагласност оца и брата почео да гради непокретност 1994. године и градњу исте је завршио 1995. године. У склопу новоизграђене куће изграђени су и предметне просторије – ковачница, недовршено купатило и надстрешница, као и ново купатило које је служило кући тужиоца.

Ценећи исказе саслушаних сведока, исказе парничних странака, те ценећи приложене рачуне и уговор о зајму за стамбену изградњу у периоду од 1976. до 1978. године, првостепени суд је утврдио да је тужилац сопственим средствима изградио како кућу за своје потребе, тако и спорне непокретности. При том, првостепени суд није прихватио навод туженог да је отац тужиоца (који је са тужиоцем био сувласник на непокретности које су постојале пре градње куће тужиоца) свој пристанак на рушење ових непокретности условио захтевом да му тужилац за његове потребе изгради ковачницу, надстрешницу и ново купатило.

Сходно наведеном, а полазећи од одредбе члана 24. Закона о основама својинско правних односа, првостепени суд је закључио да је тужилац власник спорних објеката по основу грађења, из ког разлога отац парничних странака уговором о доживотном издржавању није могао располагати имовином која није била његово власништво, па је уговор о доживотном издржавању, у наведеном делу, ништав у смислу одредбе члана 47. и 103. Закона о облигационим односима. Одлуку којом је утврдио да је тужилац носилац права коришћења са $\frac{1}{2}$ идеалних делова на спорној катастарској парцели, првостепени суд је донео сматрајући да се ради о земљишту које је неопходно за редовну употребу грађевинског објекта који је тужилац изградио.

Апелациони суд у Нишу је пресудом Гж 287/18 од 09.10.2018. године, преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца у целости као неоснован, полазећи од примене правила о терету доказивања, те закључујући да тужилац није доказао да је спорне непокретности изградио искључиво сопственим средствима, док у односу на стицање права својине на катастарској парцели није предложио извођење доказа од стране вештака економско – финансијске струке на основу ког би се утврдило колики је удео мајке парничних странака у стицању предметне парцеле, а од ког удела овде странкама као законским наследницима припада по $\frac{1}{2}$ идеалних делова. Осим тога, наведени грађевински објекат нема грађевинску дозволу, из ког разлога му се не може признати карактер трајног објекта, па се по овом основу и не може стећи право коришћења на предметној катастарској парцели. Према даљем образложењу другостепене одлуке, између тужиоца и оца странака постојао је договор према ком је тужилац био у обавези да свом покојном оцу сагради нову ковачницу са купатилом и надстрешницу, уместо старе ковачнице и објекта у односу на који је са оцем био носилац права сусвојине и у односу на које је отац тужилаца дао дозволу да буду срушени као би тужилац изградио нову непокретност. У новоизграђену ковачницу, недовршено купатило и надстрешницу улази се из дворишта туженог, а не из дворишта тужиоца, при чему се наведени објекти снабдевају електричном енергијом такође из објекта туженог. Сходно наведеном, сама чињеница да су ови објекти наслоњени на зид куће тужиоца није довољна за закључак да објекти тужиоца представљају једну грађевинску целину, па је закључак другостепеног суда да право својине на новоизграђеним објектима има управо сада покојни ВВ, док тужилац евентуално може истаћи облигационо-правни захтев за исплату новчане противвредности његовог доприноса у градњи спорних објеката. Како је право својине на спорним објектима имао отац парничних странака, то је првостепени суд погрешно применио материјално право и одредбе чланова 20., 21., 22. и 24. Закона о основама својинско правних односа, а следствено томе погрешно и одредбу члана 103. Закона о облигационим односима, када је нашао да је уговор о доживотном издржавању ништав, из ког разлога је првостепена одлука преиначена и одлучено је као у изреци другостепене одлуке.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је другостепени суд поступио када је преиначио првостепену одлуку и одбио тужбени захтев тужиоца као неоснован.

Наиме, како је несумњиво утврђено да је отац парничних странака дозволу за рушење старих објеката, на којима је био носилац права сусвојине са тужиоцем (и где је поседовао ковачницу) условио захтевом да му тужилац изгради нову ковачницу са купатилом и надстрешницу, то је правилан закључак другостепеног суда да је носилац права својине на спорним објектима био отац парничних

странака. На овај закључак упућује и утврђена чињеница да се у новоизграђеној ковачници налази ковачки алат оца парничних странака, да се тужилац никада није бавио ковачком делатношћу, те да се у ове објекте приступа из дворишта туженог и да се исти снабдевају електричном енергијом из објекта туженог. Надаље, на правилност оваквог закључка указује и околност да тужилац у оставинском поступку који се водио иза смрти мајке парничних странака (а у ком оставинском поступку су као предмет заоставштине биле означене раније постојеће непокретности) није истицао да је сопственим средствима на месту ових непокретности изградио нове, нити да је својим средствима учествовао у изградњи непокретности које су срушене у договору са оцем (у ком смислу би предмет заоставштине заправо представљао његову имовину).

У погледу захтева за утврђење права сукоришћења на спорном плацу, овај суд у потпуности прихвата образложење другостепеног суда у погледу немогућности да тужилац стекне право коришћења на земљишту које се налази испод зграде и које служи редовној употреби зграде, у ситуацији када се ради о објекту изграђеном без грађевинске дозволе. Такође, потребно је указати на то да право коришћења није расправљено у поступку за утврђење брачне тековине родитеља странака, који је окончан пресудом Општинског суда у Нишу број 2602/85 од 29.08.1988. године, а којом пресудом је мајка парничних странака оглашена за носиоца права сусвојине на непокретностима – објектима, нити у оставинском поступку иза смрти мајке. Имајући у виду да је у тренутку закључења уговора о доживотном издржавању носилац права коришћења на спорном плацу био отац странака, право тужиоца да потражује идеални део права коришћења плаца, условљено је тиме да је претходно било потребно утврдити удео мајке парничних странака у стицању овог права, а тужилац у овом правцу није предлагао било какве доказе. Са друге стране, одлука у овој правној ствари свакако није од утицаја на евентуална права која тужилац има као наследник својих родитеља.

Надаље, неоснован је ревизијски навод тужиоца да су сва спорна питања између парничних странака, заправо расправљена поравнањем закљученим пред Општинским судом у Нишу Р број 1789/95 од 05.02.1996. године, с обзиром на то да се ово поравнање није односило на објекте у односу на које је овде истакнут захтев тужиоца за утврђење права својине. Овим поравнањем су парничне странке располагале сувласничким правима које је њихова мајка имала на раније постојећим објектима и правно дејство овог поравнања је такво да је тужилац са оцем постао сувласник са по $\frac{1}{2}$ идеалних делова на објектима који су срушени и на чијем месту су изграђени објекти који су овде предмет спора. Уколико су у време закључења поравнања објекти на које се исто односило већ били срушени, а како то наводи у ревизији тужилац, тада би наведено поравнање било ништаво, али чињеница ништавости поравнања не може установити било какво право тужиоца на спорним објектима. Штавише, тужилац у поступку закључења поравнања није ни истицао чињеницу да су објекти срушени и да је на истом месту, сопственим средствима, изградио нове.

У погледу стицања удела у праву коришћења на катастарској парцели, без утицаја на другачију одлуку је ревизијски навод тужиоца да су парничне странке извршиле деобу плаца тако што су заједнички поставили маркере за потребе авионског снимања. Независно од тога да ли се или не овде радило о поступку деобе, овај суд указује на то да је деоба заједничке ствари ванпарнични поступак и да се на основу овог поступка не одређује величина удела нити се стиче удео у

правима на ствари која је предмет деобе. Напротив, деоба подразумева да је обим права који странке имају на ствари неспоран, па тек уколико је то случај могуће је вршити деобу заједничке ствари али и тада у посебном поступку који се води према правилима прописаним одредбама чланова 148-154 Закона о ванпарничном поступку („Службени гласник СРС“ број 25/82... „Службени гласник РС“ број 106/15).

Сходно свему изнетом, одлучено је као у изреци применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

Како је ревизија тужиоца одбијена као неоснована, одбијен је његов захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић